

Hans en Grietje

Haël laang geleeje stôn 'r in de buurt van de Hândelse Bêërg 'n kléén heuske. Dor wonde 'ne mèn's mí z'n wejf en twáe kiendjes, 'n jeungske en 'n dürske en die hiejte Hans en Grietje. Ze waore èerm en han nie veul te aëte en toew 'r 'nen tejd kwamp, dē alles haël duujr worde, kós hullie-je vadder nie ins mír de kaost vür ze verdiejne mí hawt kappe. Toew ie dor snaachs óvver laog te tóbbe en van de zèurg nie kós slaope, zít ie tígge z'n wejf: 'Wa moet 'r van óns worre? Hoe moet' 'w óns kéndér te aëte gaëve as we nie ins genóg hébbe vür ónsaajge?'

'Wítte wa,' zí z'n wejf, 'we moete ze mèèrgevruug mee no 't bōs neeme, no 'n pláts wor de baojm deecht ópín ston, dan stooke we daor 'n vuurke vür ze en we gaëve ze ieders nóg 'n kaorst brooëd en dan gon we an óns wèerk, mār dan kóm' 'w nie trug, we laote ze daor achter.' Naë,' zí d're mèn's, 'dē doew 'k nie. Ik kan m'n joong evél nie elaën laote in 't bōs mí al die weelde

bīste.' 'Ge béént knëttergèk', zí ze, 'dan gon we alle viejr dooëd van d'n hōnger. Go de planke mār vast zaoge vür de lejkkeeste.' Én ze liejt 'm nie mí reust tótdèt ie d're zin dí.

De joong han bèëj ok nie kanne slaope van d'n hōnger en ze han alles gehèurd wa hullie stiefmoeder tíggen hullie-je vadder ha gezíd. Grietje skrúwde traone mí taojte en zí tíggen Hanse: 'Naw is 't afgelooëpe mí óns!' 'Stil mār, Grietje,' zí Hans, brul mār nie, ik vèng 'r wèl iejt óp.'

Toew z'n aawlèuj sliejpe. stón ie óp, trök z'naajgen an, mākte de ónderdeur oope en sloop no baojte. In 't maonleecht kós ie de witte kietelkèejkes vür 't haojs zien ligge. Haj rápte ze óp en stook 'r zo veul af in z'n tesse tot die slejkvól zaote. Haj gōng trug in haojs, de béddekoets in en zí tígge Grietjes: 'Slop nóg mār wa, 't kómt allemol goewd.'

Smèërges, mī de graowe, de zoon skeen nōg nie, kwamp 't wejf, hullie wākker maoke. 'Ópston, lēūjwammese, we moete no 't bos um te sprōk-kele èn hawt te kappe.' Ze gaf ze ieder 'n kaorst brooëd èn zī: 'Hiejr, dan hédde vast wa vūr taaf-tere, mār it 't nie írder óp, want maër kriede nie.' Grietje stook allebaj de kaorste in de tesse van d're skōlk umdè Hanse de zeeng vól stīnkes zaote.

Toew gōnge ze mī z'n alle no 't bōs, mār Hans, die aachterān liejp, viejt ónderweege èlke kaër 'n wit kietelkēējke aojt z'n bōksetès èn liejt 't valle. In 't bōs gōnge Hans èn Grietje hawt sprōkkele èn toew ze moej waore, gōnge ze baj 't vuur aojtreuste dè hullie aawlēūj intusse ān-gemākt han èn ze aote d'r kaorst brooëd óp. Mār umdè ze zo moej waoren as 'n maoj, viejle ze in slaop. Toew ze wír wākker worde, waor 't al balkdōnker. Grietje begōs te skrūwe èn vroeg: 'Hoe moet 'w naw óp haojs ān zien te kōmme?' Mār Hans die zī: 'Stil mār, as daolek de maon ópkōmt, dan zal oew de wég wél trugvēnge.'

Èn toew de maon skeen, viejt Hans z'n zeuster baj de haand èn de witte kietelkējkes wízze ze de wég no haojs. Tīgge de mèerge waore ze pas taojs. Ze klōpten ān èn toew hullie stiefmoeder zāg dè 't Hans èn Grietje waore, zī ze: "Verrēkte joong, wa hédde gāllie laag geslaopen in dè bōs, we daachte dè gāllie hīllemol nie mīr trug zōt kōmme!' Mār hullie-je vādder waor blēēj.

'n Hōrtje t'moo han ze wír bekant niks te aēte èn snaachs hēurde de joong hullie stiefmoeder zēgge: 'Al 't fraēten is óp, we hēbben nōg mār 'nen halve mik. We moete de joong nōg wejter 't bōs in brānge. D're mēns ha nōg liever z'n lēēste kraojmels gedāld mī z'n kēnder, mār z'n wejf

skōld 'm aojt èn haj bōng in. Toew ze sliejpe, wo Hans wír no baojte um kietelkēējkes te raope, mār 't wejf ha de vūrste èn de āchterste deur óp slōt gedōn èn haj kos 'r nie aojt. 'Skrūw mār nie,' zi Hans tīgge Grietjes, ik weet 'r wél wa óp.'

Smèërges krīggen ze wír 'n kaorst mik èn ze dīnnen óp 't bōs ān. Hans liejp wír aachterān èn brusselde stiekem z'n kaorst en gojde de brusselkes óp de pad.

Dīzze kaër gōnge ze nōg wejter 't bōs in, wor ze nōg noojt nie van der laëve gewīst waoren èn wír worden 'r 'n vuurke gemākt èn hullie stiefmoeder zī: 'Waacht hiejr mār óp óns, tīggen d'n aovend, as we vèrg zēn, kōmme we āllie haole.' Taafteres dāld Grietje z'n kaorst mī Hanse, want die ha z'n pārt óp de pad gestraowd, èn toew viejle ze wír in slaop.

Toew ze wākker worde kwamp 'r niemes nie um ze óp te haole, mār Hans zī tīgge z'n zeuster: 'Skrūw mār nie, as de maon ópkōmt, weeze die brusselkes die ik gestraowd hēb, óns de wég no haojs.'

Mār in 't maonleecht vōnge ze gīn grummelke mīr, de vūggelkes han ze allemol ōpgefraēte. Ze waoren de wēg kweijt ēn dolden mār wa roond, wēl 'n pār daog laang ēn ze han niks te aēte ōp wa brémbizzeme noo.

Toew ōnverwaachs zāg Grietje tusse de baojm dūr inīns 'n lichje braande. 'Hans,' riejp ze, 'ziede daor dē lichje? Dor woone aleecht mēnse!' Ze hoolden 'r hīn ēn zaogen 'n heuske ston. Nie zooē mār 'n gewoon heuske, 't leek 'r nie ōp. De klūrre waore hīllemol anders. Toew ze wa dichterbij kwaome, kōzze ze zien hoe dē kwamp. De muure waore van brōn staēn, want die waore van pīpperkoek gemākt. De panne waore nie rood, mār raoze, umdē ze van siep waore. De dūrbōnte waore van zuuthawt ēn de gerdejtjtes van snoeppepeijr hōngen ān drōpveeters. 't Pīpperkoekemētsel wēērk zaot ānīn mī klapkougum. De muure waore versiejrd mī allerhande sneukelderēej: kwatta-reepe mī rezejne, kenaēlbrōkskes. De pleveuze ōp 't pēdje no 't heuske toew waore van saojkerkluntjes. In 't hōfke vūr 't heuske stōnne lōllies ēn 'n āndje wejter waor 'n fōntejntje van rānja in

'n vejverke mī kienekesap. 'Dor moet ik iejt af hēbbe,' riejp Hans ēn haj brook mee 'n paan van 't dāk af um te perbeere hoe die smākte ēn Grietje liejp no 'n vēnster ēn begōs 'r ān te knaawe. Hans wis evēl nie ōf dē allemol wēl mōg ēn krēk toew ie ōp d'n hōfpad stōn um ān te bēlle ēn 't te vraoge, hēūrde ze 'n haēl feeng stēmmeke dē vroeg: 'Knibbel -knabbel- kneuske, wie knabbelt 'r ān m'n heuske?' Ze verskoote d'raajge kepōt! Zoiejt han ze nōg noojt nie gehēurd. De bovenste hēlft van de vūrste deur gōng oope ēn ze zaogen 'n aaw weefke ston. Ze vroeg: 'Wie bēēnde gāllie ēn wa kaomde doen? Kōm mār mee no binne, dan kriede zo veul as ge weelt, dē 's bītter as m'n heusken ōpaēte!' No 't aēte zī ze: 'Gāllie zaalt wēl haēl moej zēn. Grietje, gaj mōt zo laang in meen bēdsteej slaope ēn vūr aw, Hans, heb ik 'n epart kīmmerke.' Ōndertuse waor 't baojten al balkdōnker geworre ēn de kēnder viejle sebiet in slaop.

Smēērges toew Hans ōp wo ston, krīg ie in de gaoete dē de deur van z'n slaopkaomer gīn gewoon deur waor, mār 'n hēkke mī trāllies. Krēk toew ie Grietjes wo roewpe, kwamp 't weefke d'rān. 'Ik zal oew laēre,' kwikte ze, 'um m'n skon heuske te verballemoonde.' Hans verskoot 'r grif af. Die stēēm klōnk evēl haēl anders as gisterenaovend! 'Zal ik aw 's wa vertēlle, zī de hēks, want dē waor ze. 'Ik zal aw 's flink vētmēeste ēn as ge dan dik ēn roond geworre bēent, dan gou 'k oew 's lēkker ōpfraēte! ēn die zeuster van oew, die kan me haēl goewd hēlpen in 't haojshaawe, dan kan ik mee-imbasant m'n tooverdranke vērregmaoke. Kaomde gāllie 's ifkes goewd va pas!' Ze skudde Grietjes wakker ēn 't dūrske moes vort alle daog hārd wērke, ze krīg bekant gīn aēte ēn mōg bekant nie aojtreuste, mār ze krīg wēl veul slaēg ēn mōpperes, want ze dī noojt niks nie goewd.

Hans hoefde niks te doen, elaën haël veul aëte. Alle daog kwamp de hēks kiejke of ie vêt genôg waar. Hēkse hēbbe rooj ooëge èn kanne nie goewd zien. Hans moes z'nen daojm dūr de trāl-lies staëke èn dan vuulde de hēks of ie al wa dikker waar. Mār Hans stook 'r dan 'n skēnkske dūr dēt ie van kiepevlís ôver ha gehaawe. Dē gōng 'n haël hōrtje goewd, mār toew worde de hēks zo òn-geduureg dē ze zī: 'Ik waacht nie langer mīr. Vendaog gou 'k oew braojen èn ôpaëtel!' Grietje moes baojte wa mutserde van de mutserdmejt af haole, ze in d'n oove goje èn ânstooke. 'Roep me mār as d'n oove goewd hāet is,' kwīkte ze tiggē Grietjes. Toew de hēks vroeg of 't vuur ônderhaand hārd zat braandde, zī 't slim Grietje: 'Ik weet nie of 't hārd zat braandt, ik hēb dī wēèrk nōg noojt rīder gedon.' 'Gaj wīt ok gīn aēn flicker,' snaawde de hēks. Ze dawde Grietjes ān de kant

èn ze bog z'naajge um in d'n oove te kiejke. Dor ha Grietje ôp gewaacht, ze viejt de hēks venāchte-re vaast èn dawde ze in d'n oove. 't Weefke kwīkte netuurlek moord èn braand, mār Grietje gojden 't dūrke deecht èn de hēks verbraandde līvend.

Grietje viejt de slüttel ajt de slaopkaomer van de hēks èn liejp zo hārd as ze kōs no Hanse z'n hōkske èn liejt 'm 'raojt. Naw waore ze vrēēj, mār ūrst stooke ze d'r tēsse vōl mī al 't gēld dē de hēks ônder de bēddekoets bewaorde in 'n keest èn toew dīnne ze ôp haojs ān. No haël laang zuujke vōnge ze de wēg trug no 't heuske in de Hāndelse Bēerg wor hullie-je bedroewfde vādder nōg aald wonde, mār naw elaën, want hullie stiefmoeder waar wēg-inde-weer gestōrve. Èn ze laēfde nōg laang èn gelukkeg want sēnte han ze naw genōg.

Noot:

De foto's bij dit artikel zijn door Paul Verhees gemaakt in de Handelse bossen.